

Module 1

OneWorld

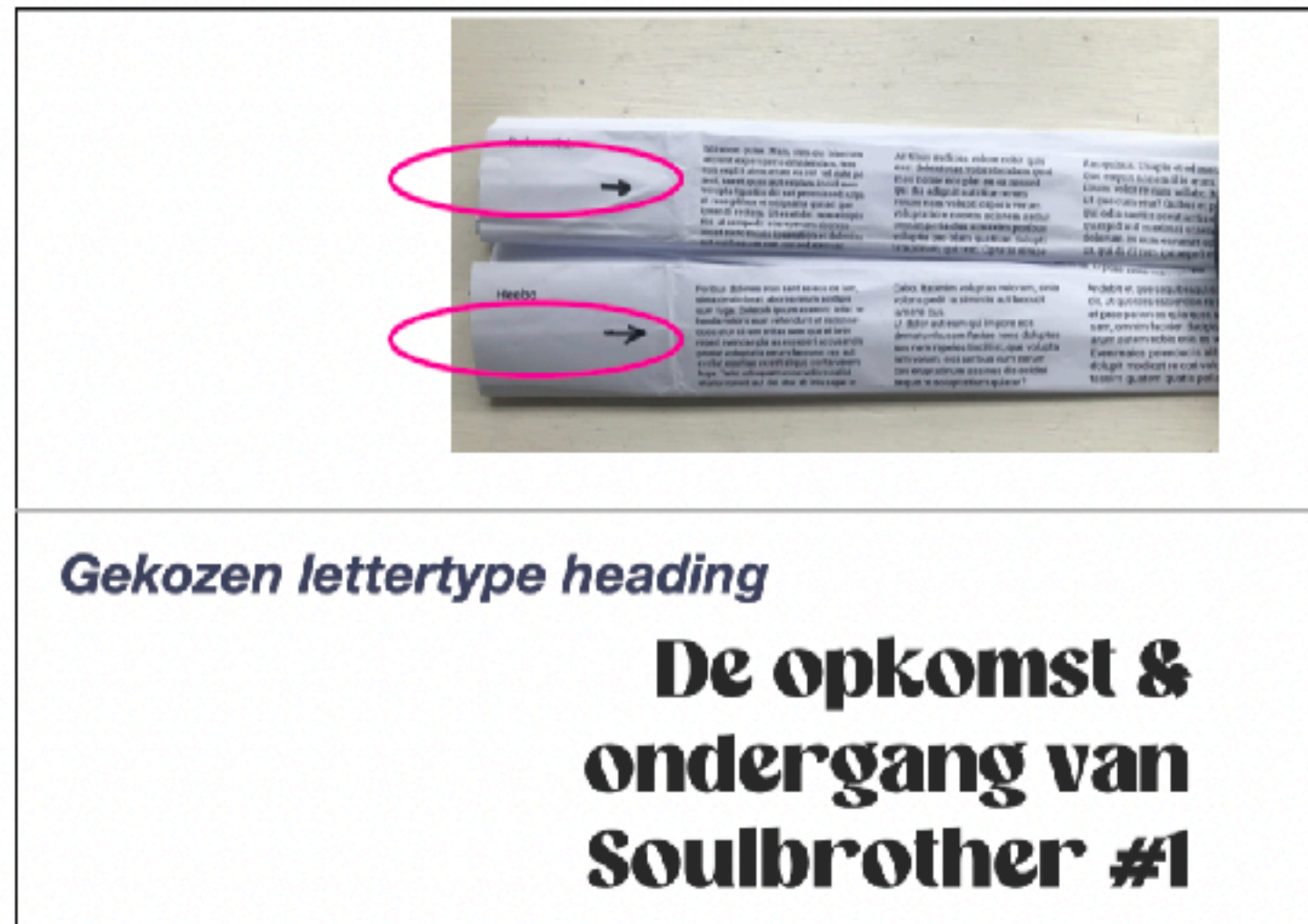

Terugblik

Wat heb je nodig deze les?

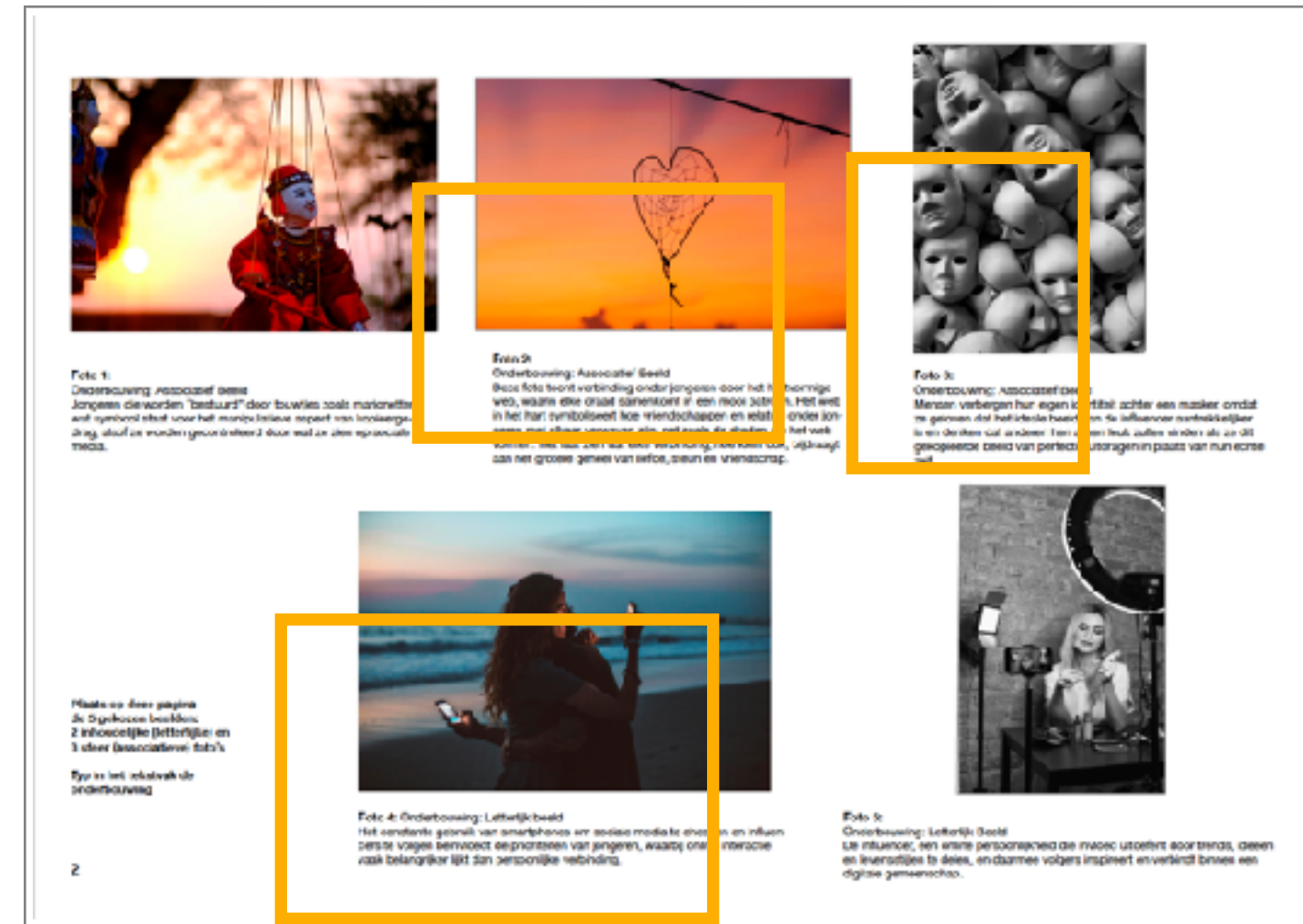
1

Ideevorming typografie

2

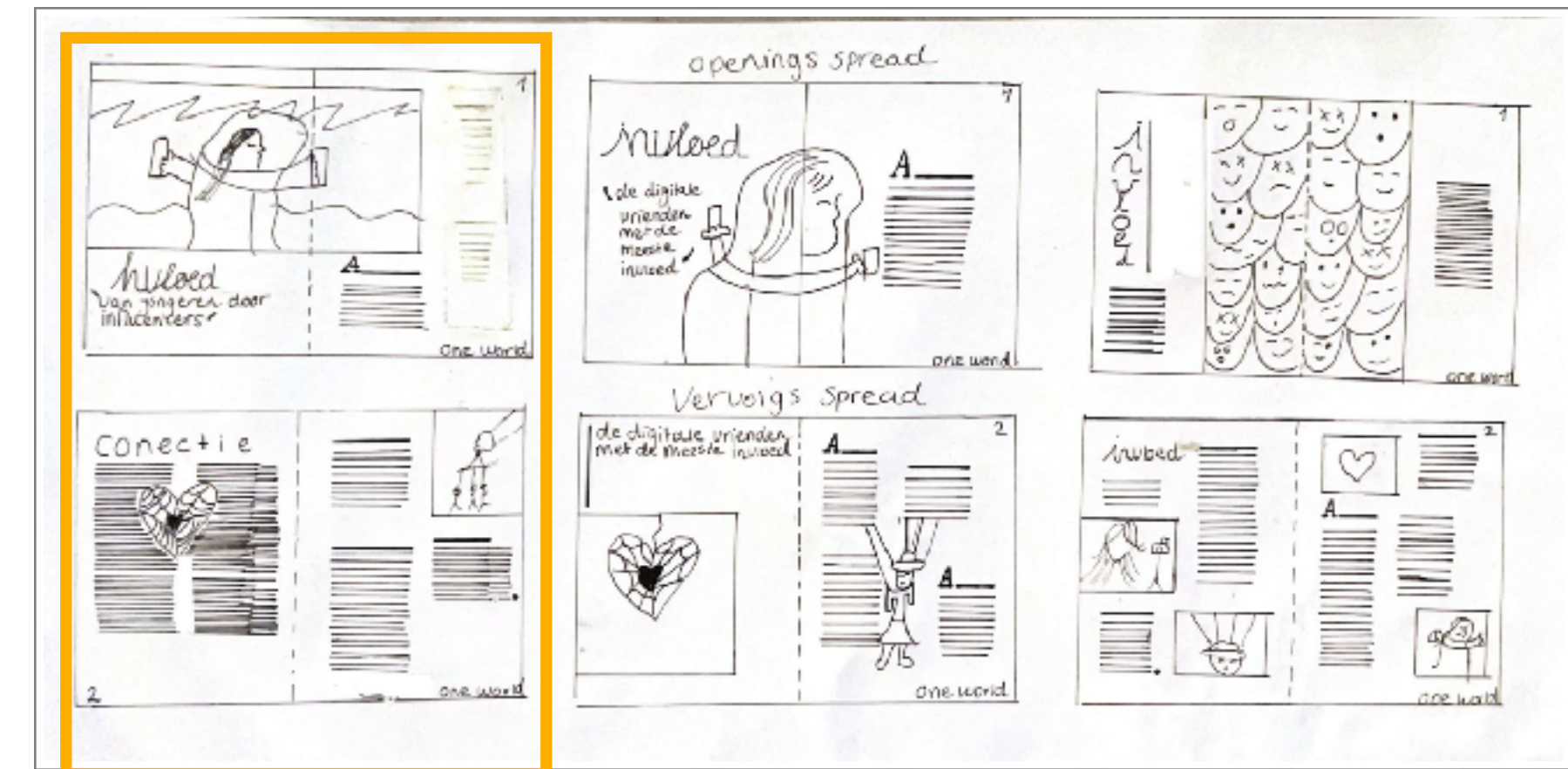
onderzoek beeld

De 3/5 goedgekeurde beelden

3

Ideevorming lay-out

Kies 1 combinatie opening-en vervolgspreed als startpunt

Twee broodtekst lettertype: schreef en schreefloze.

Optioneel: 3e lettertype heading

Vormgeving & InDesign

Basis - opmaak indesign

Iedere keer dat je (opnieuw) begint in InDesign zijn er een aantal stappen die je moet maken:

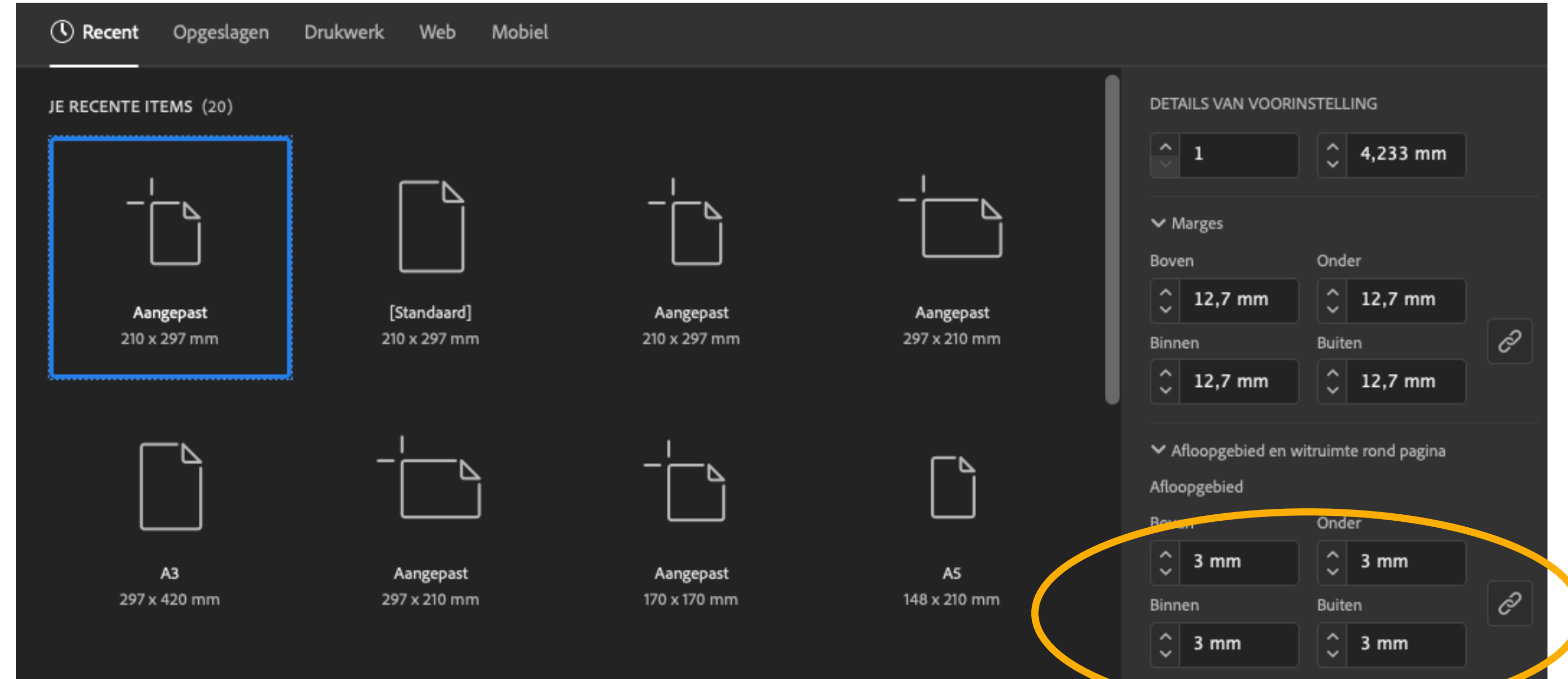
- Kies je document settings (de maat van document, liggend of staand)
- Kies het aantal pagina's
- Kies hoe deze pagina's staan (naast elkaar of onder elkaar)
- Kies hoe deze pagina's beginnen (alleen of met z'n tweeën)
- Kies je marges en kolommen

Basis - afloop

Verder nog iets?

Het afloopgebied

Om te voorkomen dat je een witte rand ziet als de drukker per ongeluk schuin snijdt zorg je dat je afbeelding door laat lopen tot 3 mm buiten je pagina

Basis - opmaak indesign

Ga in InDesign naar **bestand** en
klik op **nieuw document**

OneWorld setting

Kies je document settings	Staand / 210 x 275 mm
Kies het aantal pagina's	4
Kies hoe deze pagina's staan	naast elkaar (spread)
Kies hoe deze pagina's beginnen	2
Marges	Kopwit (boven) 27mm Rugwit (binnen) 27mm Staartwit (onder) 17mm Snijwit (buiten) 17mm
Kolommen	7
Gutter (kolomwit/tussenruimte)	5 mm
Afloop	3mm (rondom)

Basis - opmaak indesign

DETAILS VAN VOORINSTELLING

Breedte: 210 mm
Eenheden: Millimeter

Hoogte: 275 mm
Richting:

Pagina's: 4
Pagina's naast elkaar:

Beginnen met nummer: 2
Primair tekstkader:

Kolommen: 9
Tussenruimte: 4,5 mm

DETAILS VAN VORINSTELLING

▼ Marges

Boven: 27 mm
Onder: 17 mm

Binnen: 27 mm
Buiten: 17 mm

▼ Afloopgebied en witruimte rond pagina

Afloopgebied

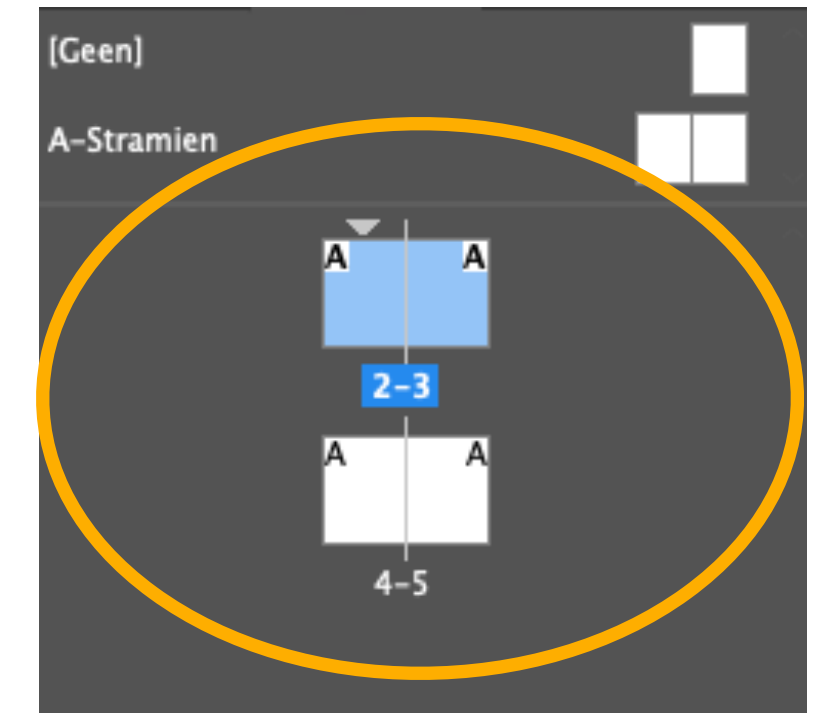
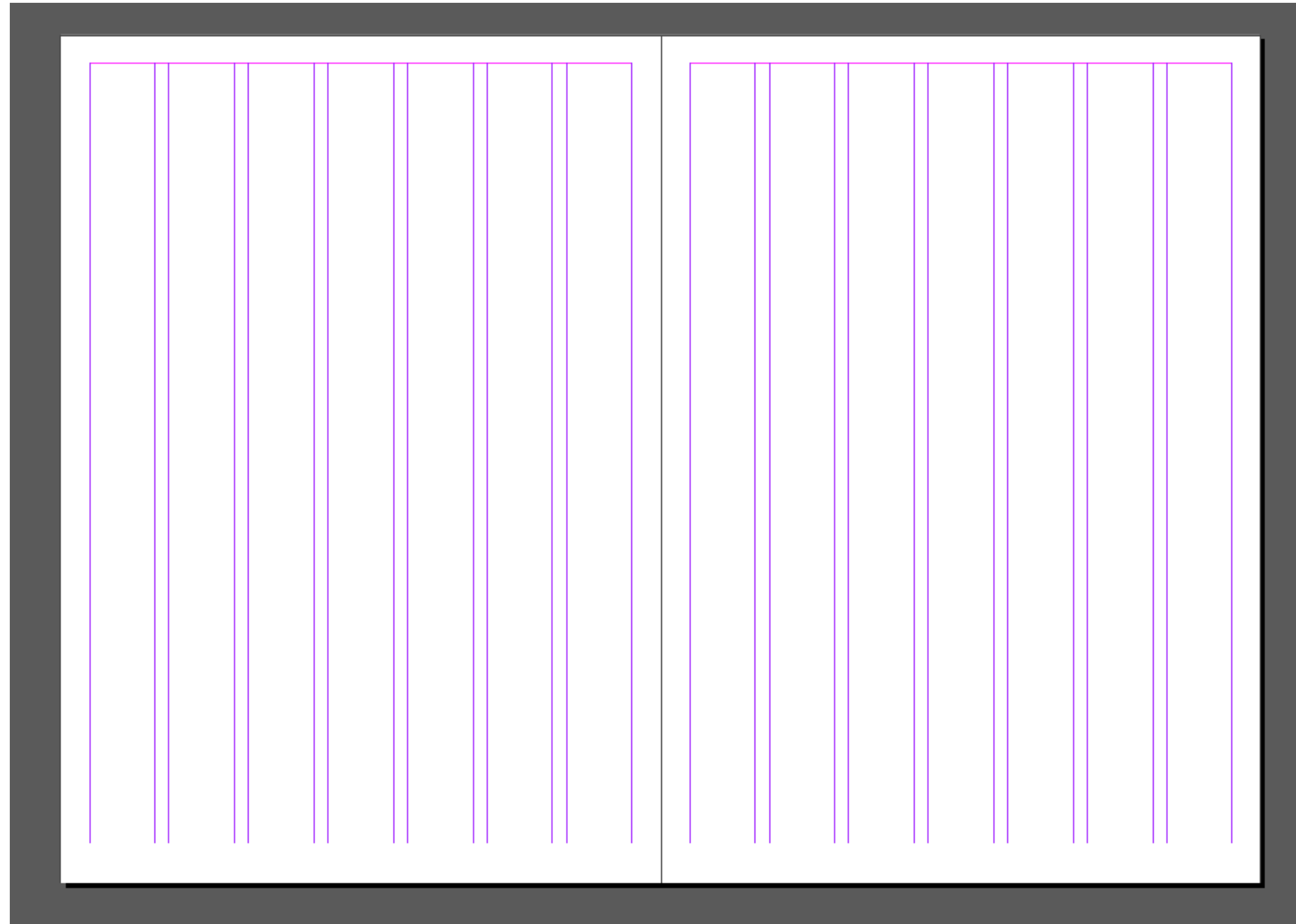
Boven: 3 mm
Onder: 3 mm

Binnen: 3 mm
Buiten: 3 mm

Witruimte

Boven: 0 mm
Onder: 0 mm

Binnen: 0 mm
Buiten: 0 mm

Opdracht:

Lesdoel: Ik kan verschillende vormgevingsaspecten, zoals hiërarchie, compositie, typografie en kleur, toepassen in de opmaak van een opening- en vervolgspreed om de boodschap/gevoel van mijn verhaal over te brengen.

Product: 4 pagina's in Indesign op stramien van OneWorld

3.1 Vormgeven vanuit het concept

Stap 1 Ik leer over vormgeefprincipes zoals compositie, vorm en ruimte, symmetrie/asymmetrie en typografie, en gebruik ze om een gevoel of boodschap uit te drukken.

Stap 1 Ik laat zien dat ik op verschillende manieren een communicatieboodschap aan een specifieke doelgroep kan overbrengen door middel van mijn ontwerponderzoek.

Stap 3 Ik toon verschillende ontwerp oplossingen waarin ik het concept heb vertaald naar vormgeving.

Stap 4 Ik onderzoek de toepasbaarheid van mijn vormgeving in verschillende mediatoepassingen.

Stap 5 Ik experimenteer met en onderzoek meerdere ontwerp oplossingen, waarbij ik rekening houd met de historische, hedendaagse, sociale en culturele context waarin het concept wordt toegepast.

Keuze schets

1. Staat alles erin?

- Heading (maximaal 5 woorden)
- Chapeau (staat boven de heading/titel)
- Intro, tussenkopjes
- 3 tot 5 beelden (Minimaal 1 beeld aflopend)
- Streamer (deze komt uit je artikel)
- Paginacijfers + sluitblokje
- Eventueel fotobijschriften

2. Is het basisstramien goed gebruikt?

Heb je gewerkt met het stramien.

Zijn de kolommen op 1 spread gespiegeld?

3. Wat kan/moet je nog aanpassen?

De chapeau verteld ons iets over de
**De Heading
of titel**

Het intro hoeft in tegenstelling tot je broodtekst niet op je basislijn raster te staan. Je kan 'm, als het corps groot genoeg is, over de volle breedte van je pagina doen, maar dit is zelden een aanrader. Sommige bladen doen het intro in kapitalen maar dan lijkt het al snel of ze tegen je schreeuwen. Als je het intro per sé wilt centreren zet 'm dan op uitgevuld centreren. Vaak is linkslijnend de beste oplossing.

Een streamer wordt ook wel 'zwerfregel' genoemd en moet de aandacht trekken

Tussenkopje
Voor een lezer die niet zo makkelijk leest moeten er rustpunten in de tekst zitten. Een alinea wit en een tussenkopje doen dan wonderen. Een bladzijde mag nooit van boven naar beneden met alleen maar tekst gevuld zijn. Soms heb je net iets te veel tekst (of te weinig) om goed uit te komen met je

Opmaak-Voorbeeld

12 | OPENINGS-SPREAD

13 | OPENINGS-SPREAD

Opdracht in stappen | Indesign opmaak spreads

1. Basisstramien opzetten in indesign
2. **Lay-out schetsen** Kies 1 van 3 lay-out schetsen als startpunt (*later kan je altijd nog een aantal veranderingen doorvoeren*)
3. **Plaats eerst je afbeeldingen:** met Cmd D (CMYK, 300 PPI). Volg je gekozen lay-out schets
Minimaal 1 afbeelding staat op het afloopgebied (dus afbeelding loopt van de paginarand
4. **Tekstomloop** Open het paneel 'tekstomloop' (via venster). Pas 'tekstomloop' toe op de afbeeldingen, zodat de tekst wordt weggeduwd. Pas ook tekstomloop toe aan de streamers.
5. **Tekst in laten lopen**, over kolommen verdelen (Als je tekst laat inlopen, is alle tekst over die smalle kolommen verdeeld; hoe verdeel over je tekst 7 kolommen > volg kolommen opbouw van je lay-post schets
6. **Lettertype downloaden** De (al in de vormgeving les) gekozen lettertypen downloaden / activeren.
Alle familieleden van het lettertype

(zie volgende dia)

Opdracht in stappen | Indesign opmaak spreads

- 7. Broodtekst** Bepaal de corpgrootte en de regelafstand van de broodtekst.
Regelafstand niet kleiner dan 'auto'.
Maak wat proefjes met de broodtekst: 9/automatisch, 9/11, 9/12, en/of 10/auto, 10/12, 10/13 en/of 11/auto... (Bijv. 9/11 betekent: corpgrootte 9 en regelafstand 11)

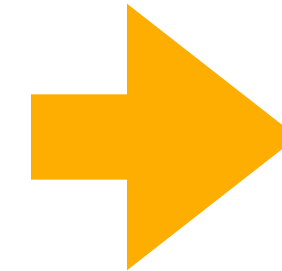
PRINT de proefjes om te beoordelen welke corpgrootte/regelafstand het beste leesbaar is!

— — — — —

- 8. Basislijn raster** Onthoud de gekozen regelafstand. Stel vervolgens het basislijn raster in, vanaf de marges.
Zet alle broodtekst op basisstramien
- 9. Tekst vormgeven** zet de heading, intro/inleiding, streamers en broodtekst in het juiste lettertype en variant (intro bijvoorbeeld bold, broodtekst, regulier etc)
- 10. Beginkapitaal**
- 11. Sluitblokje**

Indesign werkvolgorde ontwerpen

1. Volg de stappen op **WERKVOLGORDE SPREADS ONTWERPEN IN INDESIGN**
2. Er staan allemaal korte “video’s” met uitleg. Werk zorgvuldig!
3. De digitale hand-out vind je bij lesmateriaal VRMG op mamv website > W5 | Les 1

Wk 5 les 1 | Opmaak in Indesign

 [Werkvolgorde InDesign Spreads](#) | met video's

 [Opmaak “regels”](#) | elk tekst element wordt op een andere manier vormgegeven, door de tekst element de juiste corpgrootte te geven (gewicht, regenval)

WERKVOLGORDE SPREADS ONTWERPEN IN INDESIGN

Instructies Klik op de [hyperlinks](#) in de tekst voor instructies

1. Open Indesin doc.

2. Afbeeldingen

- **Plaats eerst je afbeeldingen** met Cmd D (CMYK, 300 PPI). Volg je gekozen lay-out schets Minimaal 1 afbeelding staat op het afloopgebied (dus afbeelding loopt van de paginarand af)

3. Tekstomloop

- Open het paneel 'tekstomloop' (via venster). Pas 'tekstomloop' toe op de afbeeldingen, zodat de tekst wordt weggeduwd. Pas ook tekstomloop toe aan de streamers.
Uitleg: [PDF uitleg Tekstomloop](#)

4. Tekst in laten lopen

- **BELANGRIJK:** Tekst van artikel er in 1 keer 'in laten lopen', verdeel daarna de tekst over tekstkolommen. Hoe: [volg filmpje Tekst in document laten lopen \(1:33 min\)](#). Dus de tekst niet kopiëren uit het Word doc. en plakken in je spread!
Reden? Zie volgend punt 5.

5. Tekstkaders

- *Sla dit over als je wel punt 4. hebt toegepast. Punt 4 overgeslagen? Volg dan deze instructies:* Tekstkaders met broodtekst moeten met elkaar verbonden zijn. Dit gebeurt automatisch, wanneer je de tekst 'in laat lopen', maar niet als je de tekst kopieert in de spread. Verbind ze dan met elkaar: klik op vóóordat je een nieuw tekstkader sleept op het kleine vierkantje rechts onder, in het vorige tekstkader. [Zie dit filmpje](#)

6. Broodtekst

a Verander het standaardlettertype (calibri) van de geplaatste broodtekst in jouw gekozen lettertype: schreef of schreefloos. Bekijk vanaf 15 sec tot 23 sec dit [filmpje](#)
b Heb je de Engelse versie van InDesign? Zet de taal op Nederlands (dan geen rare tekstafbrekingen) Bekijk vanaf 23 sec tot 30 sec dit [filmpje](#)
c Bepaal de corpgrootte en de regelafstand van de broodtekst. Regelafstand niet kleiner dan 'auto'. Maak eventueel wat proefjes met de broodtekst: 9/automatisch, 9/11, 9/12, en/of 10/auto, 10/12, 10/13 en/of 11/auto... (Bijv. 9/11 betekent: corpgrootte 9 en regelafstand 11)

7. Basislijn raster

- Onthou de gekozen regelafstand. Stel vervolgens het basislijn raster in, vanaf de marges. Hoe? Volg de [PDF](#) of het [filmpje](#) (0:37)
- Zet broodtekst vast op het basislijn raster. [PDF met uitleg](#)

8. Tekst vormgeven

- **Haal de heading, intro/inleiding, streamers (en kadertekst) uit de tekst. Deze tekstelementen geef je elk een apart tekstkader én een eigen vormgeving.**
- Zorg voor een logische teksthiërarchie. Geef de tekstelementen vorm met de gekozen lettertypen (Schreef en schreefloos) [Hou deze PDF: bijlage opmaakregels erbij](#), daarop o.a. de geadviseerde corpgrootte voor elk tekstelement

9. Beginkapitaal

- Een beginkapitaal maken: via menubalk > tekst en tabellen > alineaa (paragraph) Verander naar het cijfer naar 1, 2 of hoger naast het icoontje met de hoofdletter A

10. Paginanummering

- automatische paginanummering toevoegen. [Uitleg in PDF](#)

11. Sluitblokje

- Plaats een sluit teken/sluitblokje op het eind van het artikel. Zet deze vast op basislijn raster

12. Opslaan

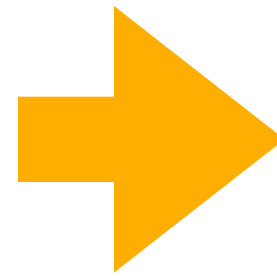
- Bewaar als Pakket InDesign, zodat de links niet verloren gaan.
- Exporteer nog een keer naar PDF, spreads aanvinken. Geen snijtekens. Deze PDF lever je in

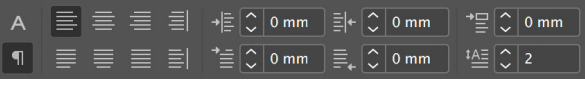
TIPS

- Kan je de tekst niet kwijt, verminder
a) corpgrootte of de regelafstand. Regelafstand niet kleiner dan 'auto'
b) maak afbeeldingsgrootte kleiner

Opmaak 'regels' tekst

Houd deze bij de hand

Hiërarchisch	Wat is het?	Corps	Regelval	Op basislijn	Bijzonderheden
HEADING (OF TITEL)	Heading, kop, of titel is de meest opvallende tekst op een pagina en geeft de kern van het verhaal weer. De kop trekt de aandacht en verleidt om verder te lezen.	Groot:100 pt (meer of minder mag)	LL, C, UITG, RL, VR		
BEGINKAPITAAL	Geeft het begin van een lange tekst aan. Hij gaat altijd over 2 of meerdere regels.		LL	✓	
CHAPEAU (OF ONDERTITEL)	Dient als een tweede kop en bevat informatie die je niet in de kop kwijt kunt. Een chapeau wordt meestal kleiner afgedrukt dan de kop en vind je meestal boven (maar soms ook onder) de kop.	ong. 40 pt. Meer/minder mag	LL, UITG, VR		
STREAMERS EN QUOTES	Dit is een tekstfragment van de platte tekst (bijvoorbeeld een quote) dat herhaald wordt in een groter en/of ander lettertype. Dit is een lokkertje om de broodtekst te gaan lezen en wordt ook wel zwerfregel genoemd.	~ 20 pt.	LL, C, VR		
INTRO	Dit is een inleiding die in een paar regels een verband maakt tussen de kop en de broodtekst.	~ 16 -18 pt.	LL, C, RL, UITG		Vergroot je interlinie met tenminste 6 pt. ten opzichte van je corps.
KOPJE	Dit is een titel van een deel van de broodtekst, waardoor deze overzichtelijker en minder saai wordt.	2 pt. > broodtekst	LL	✓	
TUSSENKOPJES	Lange teksten worden in kleinere stukken verdeeld. Elk stuk krijgt een titel waardoor het artikel luchtiger oogt, overzichtelijk wordt en makkelijker leest.	1 pt. > broodtekst	LL	✓	
BROODTEKST/BODYTEKST OF PLATTETEKST	Dit is de langste platte tekst en geeft de meeste informatie. De broodtekst is meestal opgebouwd in meerdere kolommen.	9,5 - 11 pt.	LL	✓	NOOIT over de volle breedte van je pagina. NOOIT een Bodoni-soort.
KADERTEKST	Of ook wel 'panel' is een tekst die extra (side information) verschaft bij de broodtekst. Deze wordt geplaatst in een ander lettertype en/of kader of kleurvlak.	9,5 - 11 pt.	LL	✓	Optisch hetzelfde corps als de broodtekst maar niet het zelfde font. Gebruik 'æb' om ervoor te zorgen dat tekst niet tegen je kader 'plakt'.
PAGINA NR. EN MAGAZINE NAAM	Geeft duidelijk aan op welke bladzijde en in welk tijdschrift de lezer zich bevindt.	9,5 - 11 pt.	LL, RL		Paginanummer en naam zijn niet hetzelfde dus gebruik diverse fonts of 'familieleden'.
AUTEUR	Toont de eigenaars van het beeld en/of waar een foto vandaan komt òf de naam van de schrijver van het artikel.	9 pt.	LL, C, RL		Door de tekst 'tekst' en/of 'beeld' een ander font te geven kan je de ':' weglaten.
FOTOBIJSCHRIFT	Geeft informatie over de foto. Bijvoorbeeld: wie staat er op en waar.	7 pt.	LL, RL		
SLUITBLOKJE	Een sluitblokje geeft aan waar het artikel eindigt, door middel	9,5 - 11 pt.		✓	De letter 'n' is in Zapf Dingbats een ■

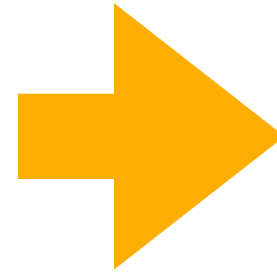
Wk 5 les 1 | Opmaak in Indesign

 Werkvolgorde InDesign Spreads | met video's

 Opmaak "regels" | elk tekst element wordt op een andere manier vormgegeven, door de tekst element de juiste corpsgrootte te geven (gewicht, regelval)

Lay-out 'regels'

Houd deze bij de hand

Wk 4 les 3/4 | Tips & extra uitleg

Compositie en lay-out | tips voor een goede layout

Layout schetsen A3

Spreads ter inspiratie

COMPOSITIE & LAY-OUT

Een stramien verdeelt een pagina in ruimtelijke vlakken of eenheden. Deze zijn een hulpmiddel om koppen, tekstblokken en afbeeldingen in je ontwerp te plaatsen. Het stramien is een soort organisator. Het helpt je in het opbouwen van een logische volgorde en is ook een onmisbaar instrument wanneer je met meerdere personen aan een project werkt.

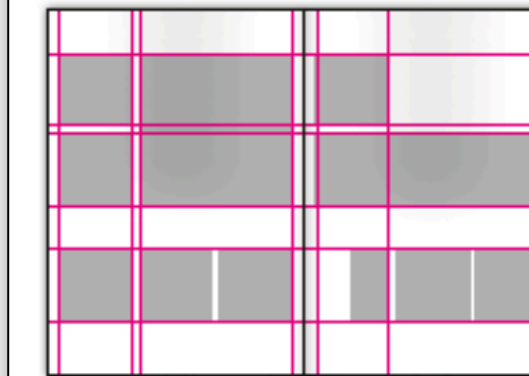
TIJDSCHRIFT

Elk tijdschrift vereist een eigen individuele uitstraling. De inhoud bepaalt de indeling: sommige tijdschriften kennen een vaste indeling (vooral die op tekst gericht zijn), terwijl andere (waar het accent meer op afbeeldingen ligt) een veel vrijere opzet hebben.

STRAMIEN

Een stramien of grid is zeer belangrijk voor documenten met een combinatie van tekst en afbeeldingen. Het vergemakkelijkt het ontwerp. Het verduidelijkt, zorgt voor consistentie en continuïteit. Het aantal vlakken binnen het stramien hangt af van de complexiteit van het materiaal waarmee je werkt.

Voor het creëren van een rustgevend geheel is het aan te raden denkbeeldige lijnen over de compositie te trekken. Het totaalbeeld gaat meer samenhang vertonen.

TWEE KOLOMMEN

Twee kolommen stramiënen worden vooral gebruikt in boeken of nieuwsbrieven waar de kolom breedte beperkt is. In deze eenvoudige opmaak kun je nog diversiteit bereiken door een aantal elementen, bijvoorbeeld foto's en koppen over beide kolommen van de pagina te laten lopen.

Echter, in brede (oblong) publicaties, zoals tijdschriften of 'salontafel boeken,' is de tekst in een twee-kolomraster te breed voor comfortabel lezen.

DRIE KOLOMMEN

Deze bieden meer flexibiliteit dan twee kolommen stramiënen omdat het tekst en beelden kan omvatten in één, twee of alle kolommen. Ze werken voor de meeste lay-outs, zelfs brede, en zijn met name geschikt voor eenvoudige publicaties.

VIER-OF MEER KOLOMMEN

Deze is het beste te gebruiken wanneer je een verscheidenheid van elementen in je lay-out moet plaatsen. Tekst, afbeeldingen, grafieken, enzovoort. Je zal merken dat een stramien met vier of meer kolommen de meeste flexibiliteit biedt.

Proces criteria

Ontwerp spreads OneWorld

- Er worden vormgevingsaspecten zoals hiërarchie, compositie, typografie en kleur toegepast in de opmaak van de spreads om de boodschap van het verhaal duidelijk over te brengen.
- De teksthiërarchie (rangorde) van de verschillende tekstelementen is visueel zichtbaar gemaakt in de layout; door voldoende contrast tussen de verschillende tekstelementen

Product criteria

Ontwerp spreads OneWorld

- Er is een openings- en vervolgspreed aanwezig
- Er is gewerkt met de settings en formaat van OneWorld
- In het ontwerp is rekening gehouden met het basisstramien.
- Alle tekst uit je artikel is gebruikt
- Paginanummers, fotobijschriften, sluitblokje en streamer en andere elementen zijn als tekstelementen meegenomen op de pagina
- Er zijn 3 tot 5 beelden aanwezig en daarvan is minimaal 1 beeld aflopend geplaatst.